

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2022

Tarkastuslautakunta 10.5.2023
Aluevaltuusto 29.5.2023

Puheenjohtajan katsaus

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueille 1.1.2023.

Tämä historiallisestikin mittava hallinnollinen uudistus sujui Keski-Pohjanmaalla hyvin ajoitetun ja perusteellisen valmistelun ansiosta jouhevasti. Voidaan sanoa, että Keski-Pohjanmaa eteni valtakunnallisena pioneerina kohti hyvinvointialuetta, joka ristittiin edelleen Soiteksi. Siis ihminen keskiössä.

Toki Kruunupyö ja hyvinvointialueitten rajojen ylitystoiminta on vaatinut sekä virka- että luottamusjohtolta sitkeyttä ja useita neuvotteluita. Myös pelastustoimen liittäminen hallinto-organisaatioon on ollut vaativa harjoitus.

Viime syksynä toimi rinnakkain sulassa sovussa kaksi tarkastuslautakuntaa. Soite kuntayhtymän sekä aluevaltuuston valitsema tarkastuslautakunta. Tarkastuslautakunta on suoraan aluevaltuuston alainen elin. Tarkastuslautakunnan tehtävät ja toimivalta on asetettu kuntalaissa. Tarkastuslautakunta ei ole varsinainen päätöksentekoeelin, vaan sen toiminta on lähinnä läpi vuoden tapahtuvaa hyvinvointialueen toimintojen havainnointia ja arviointia.

Kuntalain mukaan tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa lisäksi valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään sen arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Siinä tarkastelemme ovatko tavoitteet toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Nyt laadittu arviointikertomus on johtamani tarkastuslautakunnan toinen. Tuloksellisuuden arviointi edellyttää mittareita, joiden tuottamiseen ja asettamiseen lautakunta paneutuu jatkossa.

Olemme käyneet tutustumassa Tunkkarin, Kannuksen ja Toholammin Soite-keskuksiin. Kokouksiimme ovat johtavat viranhaltijat ja henkilökunnan edustajat tuoneet ajankohtaista tietoa. Myös aluehallituksen puheenjohtaja on tuonut tervehdyksensä meille.

Lautakunta on ollut kiitettävän aktiivinen ja aloitteellinen. Hyvähenkistä tiimiä on ollut mukava johtaa. Myös tarkastuslautakunnan virkailijoille isot kiitokset.

Toivotan menestystä Soiten henkilökunnalle ja sen koko organisaatiolle.

Tapani Hankaniemi, tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Soiten hyvinvointialueen tarkastuslautakunnan toimintavuosi

Hyvinvointialueen tarkastuslautakunta seurasi ensimmäisenä toimintavuotenaan hyvinvointialueen valmistelua. Hyvinvointialueelle palkattiin ensimmäisenä viranhaltijana hyvinvointijohtaja.

Lautakunta kokoontui vuoden 2022 arviointia varten 5 kertaa syksyllä 2022 ja 7 kertaa keväällä 2023. Lautakunta tutustui syksyn aikana Kannuksen ja Tunkkarin Soite-keskuksiin sekä keväällä 2023 Toholammin Soite-asemaan. Lautakunta kuuli katsaukset tekniseltä johtajalta, hankintajohtajalta, vs. pelastusjohtajalta ja muutosjohtajalta. Hankejohtaja esitteli lautakunnalle tietohallinnon hanketta. Hyvinvointijohtaja ja talousjohtaja kertoivat lautakunnalle valmistelun etenemisestä. Hallituksen puheenjohtaja antoi oman katsauksensa lautakunnalle hyvinvointialueen valmistelusta. Lisäksi tarkastuslautakunta kuuli henkilöstöjohtajaa, johtajaylihoitajaa, resurssikeskuksen päällikköä ja luottamusmiehiä.

Tarkastuslautakunnan tehtävät (laki hyvinvointialueesta 29.6.2021/611)

- 1) valmistella aluevaltuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko aluevaltuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet hyvinvointialueella ja hyvinvointialuekonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä taloussuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden ja toimenpiteiden riittävyttä talouden tasapainotuksen kannalta;
- 4) huolehtia hyvinvointialueen ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa, että 89 §:ssä säädettyä velvollisuutta ilmoittaa sidonnaisuuksista noudatetaan, ja saattaa ilmoitukset aluevaltuuston tiedoksi;
- 6) valmistella aluehallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa aluevaltuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano 2022-2025

VATE 25.2.2022 § 20

Keski-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Tapani Hankaniemi pj. (Esa Saari)

Helinä Marjamaa vpj. (Miia Laakso)

Hanna-Lea Ahlskog (Hannu Kippo)

Paula Henriksén (Ari Huuki)

Erkki Huuki (Elina Itäniemi)

Manolis Huuki (Päivi Pihlajakangas)

Riitta Rahkola (Ilkka Piispanen)

Tilintarkastus

BDO Audiator Oy, tilintarkastusyhteisö
HT, JHT Tuula Ylikangas, JHTT Asko Vanhatupa

Strategia on laadittu hyvinvointialueelle ja hyväksytty kesäkuussa 2022. Strategiset tavoitteet on laadittu, mutta vuodelle 2022 ei asetettu varsinaisia mittareita. Strategia tarkentuu sote-palvelustrategiassa ja pelastustoimen palvelutasopäätöksessä, jotka sisältävät myös mittareita vuoden 2023 alusta alkaen.

Strategia on voimassa vuosina 2022 – 2025, ja se on lain mukaan tarkastettava vähintään kerran valtuustokaudessa.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä sisäinen tarkastaja

Hyvinvointialuelain 4 luvun 22 §:n 7 kohdan mukaan aluevaltuuston tulee päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että hyvinvointialueella asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa ei eriytetä muusta tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävästä toiminnasta, **vaan se on jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista.**

Sisäinen valvonta on osa johtamisjärjestelmää sekä johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä.

Asian järjestämiseksi aluevaltuusto on hyväksynyt hallintosäännön aluevaltuustossa 7.3.2022, joka sisältää sisäiseen valvontaan liittyvät ohjeet.

Hyvinvointialueella on sisäinen tarkastaja. (Laki hyvinvointialueesta 29.6.2021/611 7:51 §)

Sisäinen tarkastus on riippumaton hallituksen ja ylimmän johdon tukitoiminto. Sen tehtävänä on objektiivisella arviointi- ja varmistus- sekä konsultointitoiminnallaan tukea organisaation kehittämistä ja tavoitteiden saavuttamista. Sisäisen tarkastuksen työ kohdistuu koko organisaation toiminnan sisäiseen valvontaan, riskienhallintaan sekä johtamis- ja hallintoprosesseihin.

Siirtymä hyvinvointialueelle

Valmistelu eteni koko vuoden ajan hyvin ja ministeriön asettamien mittareiden valossa jopa etuajassa.

Siirtymä hyvinvointialueelle tapahtui sujuvasti, koska yhteisellä jäsenalueella oli toimittu jo seitsemän vuoden ajan.

Ylimmän johdossa tapahtui vaihdoksia, mutta virkoihin saatiin uudet osaajat. Palkat maksettiin ajallaan.

Tietotekniikan muutoshankkeen arvioidut kustannukset olivat 5 300 00 euroa. STM oli myöntänyt rahaa hankkeelle 5 160 000 euroa, jolloin vajausta jää 140 000 euroa.

Tarkastuslautakunnan tietoon ei ole tullut isoja ongelmia siirtymävaiheessa.

Hyvinvointialue osti omistuksia lukuisiin in-house yhtiöihin.

Hyvinvointialueiden välinen yhteistyö vaatii neuvotteluja jatkossa.

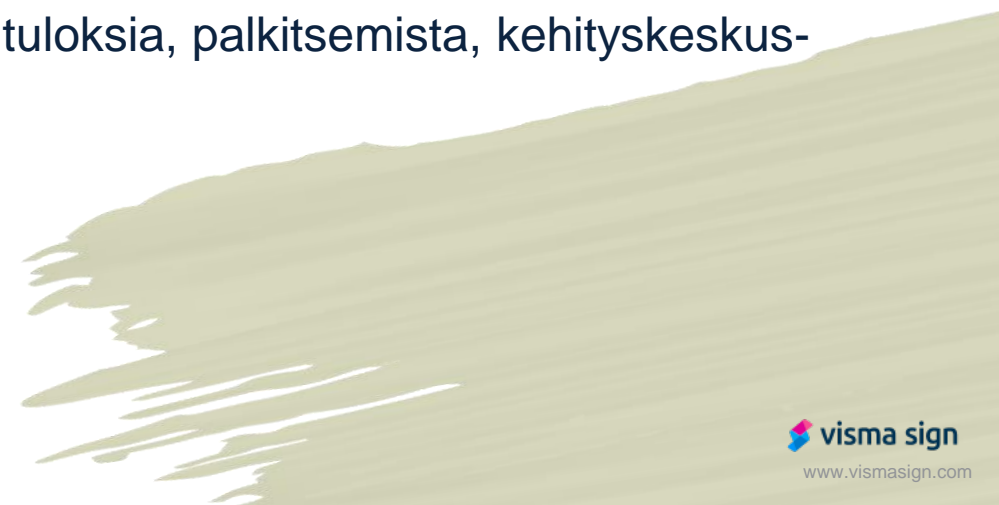
Henkilöstö

Kuulemisten perusteella siirto hyvinvointialueelle sujui pääpiirteissään hyvin. Moni työntekijä joutui venymään valmistellessaan muutosta oman työn ohella.

Kuulemisissa kävi ilmi henkilöstöhallinnon kapeus.

Henkilöstöpula on hyvinvointialueen isoin haaste. Rekrytoinnin onnistuminen on jossain määrin epätasaista. Kunkin työsuhteen houkuttelevuuteen on kiinnitettävä huomiota. Hyvät johtamiskäytännöt on otettava käyttöön kaikissa yksiköissä. Henkilöstölle on järjestetty muutosvalmennusta (Soite 2.0).

Tarkastuslautakunta tulee seuraamaan mm. työhyvinvointikyselyjen tuloksia, palkitsemista, kehityskeskustelujen määriä ja määräaikaissuoksien käyttöä.

Arvio taloudesta

	TA 2022	TP 2022	TP-TA ero
Toimintatuotot	1 886 838	1 762 802	-124 036
Toimintakulut	1 886 838	1 762 716	-124 122
Toimintakate	0	85	85
Vuosikate	0	0	0
Tilikauden tulos	0	0	0
Tilikauden ylijäämä	0	0	0

Talousarviosta jäi käyttämättä 702 547 €, joka siirtyi vuodelle 2023.

Valtiovarainministeriö turvasi siirtymäkauden maksuvalmiuden maksamalla ensimmäisen maksuerän vuoden 2023 menoihin jo joulukuussa 2022.

Vuodelle 2023 talousarvio on alijäämäinen 8,3 M€. Ministeriön arvio rahoituksen tarpeesta oli 20 M€ isompi kuin myönnetty summa. Hyvinvointialueelle on tulossa lisäeriä vuodelle 2023.

Hyvinvointialueen tulee kiinnittää erityistä huomiota talouden tasapainottamiseen ja alijäämän kattamiseen.

Arvio taloudesta

Vuokrakiinteistöt ovat osin hyvässä ja osin huolestuttavassa kunnossa. Hyvinvointialueen on käytävä neuvottelut kiinteistöjen korjaustarpeista ja sovittava niistä kuntien kanssa.

Sairaalanmäen sotekeskuksen suunnittelu alkaa 2024. Kokkolan terveyskeskukselle on tavoitteena saada uudet korvaavat tilat 2026 vuoden lopussa.

Vastaisuudessa lainanottovaltuus on sidottu tulokseen. Hyvinvointialueen rahoituksessa investoinnit ovat ongelma, jos tehdään alijäämäinen tilinpäätös.

Yhteenveto

Perustoiminta on vakaalla pohjalla. Rahoituksen tulevaisuus tulee olemaan haasteellinen, johtuen valtion taloudellisesta tilanteesta. Henkilöstön riittävyys on avainasemassa ja rekrytointiin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Kehittämistyötä täytyy tehdä jatkuvasti, korjata epäkohtia ja kiinnittää huomiota henkilöstön hyvinvointiin.

Kokkolassa 10.5.2023

Tapani Hankaniemi pj.

Helinä Marjamaa vpj.

Hanna-Lea Ahlskog, jäsen

Paula Henriksén, jäsen

Erkki Huuki, jäsen

Manolis Huuki, jäsen

Riitta Rahkola, jäsen

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 13 pages before this page
Dokumentet inneholder 13 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 13 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 13 sider før denne side

Detta dokument innehåller 13 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende